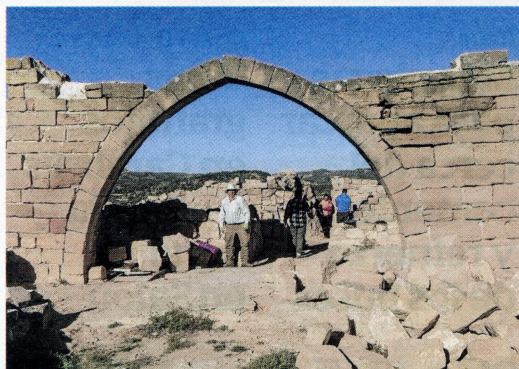

Arcada situada a l'entrada del Castell d'Algars. FOTO: JOAN REVILLAS

Detall d'un fragment d'estela funerària trobat a Batea. FOTO: JOAN REVILLAS

Arqueologia

Inesperada troballa d'esteles ibèriques al Castell d'Algars

L'Ajuntament de Batea licita les obres de restauració previstes al llarg de l'any 2026

J. JOAQUIM BUJ
BATEA

Lequip d'arqueòlegs que ha dut a terme les excavacions al Castell d'Algars de Batea no s'esperaven trobar restes d'una estela ibèrica en aquest indret, ells han estat els primers sorpresos. Es tracta de la primera estela funerària ibèrica que s'ha trobat a les Terres de l'Ebre, tot i que ja se n'havien documentat en altres jaciments de les comarques veïnes del Baix Aragó i el Matarranya.

«La sort ha estat que era una pedra reaprofitada, si hagués sigut una peça de ceràmica o algun al-

tre tipus d'element no s'hagués conservat», manifesta al Diari l'arqueòleg i codirector de les excavacions del castell d'Algars de Batea, Pere Rams. «Sabem que existia un poblat ibèric a sota del Castell, però en no haver-hi trobat estructures, pensàvem que només podríem delimitar-ne el perímetre. No ens esperàvem que sortissin tres peces d'una o dos esteles, encara no sabem exactament de quantes es tracta», diu.

Les esteles són pedres sorrenques rectangulars, d'uns 80 centímetres d'alt i 60 centímetres d'ample, amb la cara frontal gravada. Daten d'entre els segles III

i I aC. Els tres fragments trobats a Batea tenen gravades sanefes amb la forma de 'X' i unes grans llances, «simètriques i alineades». Per a Rams les astes dibuixades a la pedra podrien representar «els caps de la tribu».

A les esteles ibèriques és habitual representar símbols solars, cavalls i genets, o escriptura ibèrica. «El problema del món iber és que, com no s'ha llegit l'escriptura ibèrica, no se sap bé la funcionalitat de les esteles ni si eren per a marcar territoris o per a delimitar els poblats. Sí que sempre estan representades amb símbols guerrers», detalla l'arqueòleg.

Tant els genets i els cavalls com les llances representen l'elit que formaven part d'aquests poblats ibèrics», ha afegit. Tampoc s'ha pogut determinar si són esteles ibèriques funeràries o d'un espai de ritual. Els fragments es traslladaran al Museu de les Terres de l'Ebre per a la conservació i estudi.

Restauració del castell

En la cinquena campanya d'excavacions s'ha completat la recuperació de tota la plataforma superior del castell. S'ha prioritzat la part sud, que serà objecte de la restauració arquitectònica, i s'ha

excavat la torre nord-oest. L'edificació principal té una planta d'uns 355 metres quadrats, protegida per murs (camisa defensiva) que estaven construïts amb carreus més petits, disposats uns cinc metres més avall i conforma un espai de ronda i primer nivell de defensa. A la part nord, al recinte inferior o albacar, es conserven vestigis d'altres construccions auxiliars, com la capella i la rectoria.

Els fragments d'esteles ibèries s'han trobat sota arcades interiors del castell medieval d'Algars. La primera referència escrita de la fortificació és de 1153, quan el comte de Barcelona, Ramon Berenguer IV, dona als templers la fortalesa i la sotscomanda d'Algars així com el castell de Batea. Està construït a la part més alta d'un turó dominant en un dels meandres del riu Algars, a la riba dreta, amb una visió privile-

La restauració del Castell d'Algars compta amb un ajut de 200.000 euros

giada de la vall de Sant Joan, una via natural de comunicació entre Catalunya i Aragó. El castell ocupa la cota superior (303-309 m), mentre que l'antiga capella castral està una mica més avall (cota 280 m).

Un cop acabades les excavacions al Castell d'Algars, l'Ajuntament de Batea treu a licitació les obres de restauració. La rehabilitació està previst que es duga a terme durant l'any 2026. S'hi actuarà en tres de les cinc arcades noves i es consolidarà un tram de muralla. Per a fer-ho, el consistori compta amb un ajut de Cultura, de 200.000 euros. Les excavacions del castell d'Algars van començar el 2017 codirigides per Pere Rams i Josep Maria Pérez, han tingut el suport de la Diputació de Tarragona i la Generalitat de Catalunya.